

2009 VERKSAMHETSPLAN

GEMENSAMT

Utgångsläge i december 2008

- Upplandsstiftelsens¹ profil och prioriteringar ligger fast. Särskild vikt ska alltså läggas på naturvård, folkhälsoarbete genom friluftsliv, samt målgruppen barn och ungdom.
- Det är nu möjligt att söka projektmedel ur EU:s program som Life, Östersjöprogrammet och Central Baltic. Landsbygdsprogrammet har väsentligt mer resurser nu än under tidigare programperiod och en inriktning som ger större möjligheter till projekt inom naturvård. Fyra Leader-områden har bildats som berör länet.
- Vi har EU-stöd för några beviljade projekt och för projekt som stöds av medel för landsbygdsutveckling (LBU).
- Medlemmarnas ekonomiska bidrag för 2009 är oförändrat 21 kr/invånare från alla kommunerna samt 21 kr/invånare från Landsbyggsrådet.
- Härjarö Konferens och Camping kunde inte säljas som planerat under 2008 som följd av den globala finanskrisen.
- Sammantaget innebär en oförändrad medlemsavgift utan uppräkningskostnader för kostnadsutvecklingen och förseningar i möjligheterna att söka externa projekt att verksamheten under år 2009 kommer att bli dämpad i förhållande till närmast föregående år.

Inriktning under 2009

- Arbetet med folkhälsa fortsätter i ökad omfattning med syfte att fler ska vistas i naturen och röra sig mer. Särskilda satsningar på barn, ungdomar.
- Smultronställena i naturen är numera en ordinarie verksamhet med satsningar på information, egen hemsida och anpassad förvaltning av Stiftelsens områden. Arbetet med guideverksamhet och samordnade utflyktskalendrier fortsätter. Samarbete sker med Länsstyrelsen, kommunerna, Biotopia och organisationer.
- Stiftelsen fortsätter att ha en person stationerad i Biotopia för information om smultronställena, skyddad natur, friluftsliv och leder.

- Stiftelsens utåtriktade verksamhet kräver ökad satsning på informationsarbete. Hemsidan ska löpande uppdateras med aktuell information.
- Naturvårdsarbetet fortsätter att hålla en hög nivå med många olika projekt för att stärka den biologiska mångfalden i länet. Flertalet projekt drivs i samverkan med olika aktörer och med omfattande extern finansiering. Nära samverkan med kommunerna fortsätter att utvecklas.
- Upplandsstiftelsens styrelse har antagit en ny inriktning i arbetet med att freda mark- och vattenområden. Insatserna koncentreras i kommande period mot lokalt och regionalt intressanta områden med betydelse för både naturvård och friluftsliv. Flera kommuner deltar i arbetet.
- Naturskoleverksamhet finns nu i fem kommuner. Målet är att sådan verksamhet ska finnas i alla. Lägersverksamheten på Rävsten utvecklas ytterligare.
- Översynen av Stiftelsens fastighetsbestånd och arrendeaftal fortsätter för att effektivisera fastighetsförvaltningen och marknadsanpassa ekonomin.

NATUROMRÅDEN OCH ANLÄGGNINGAR

Naturområden

Stiftelsen förvaltar 31 naturområden varav 17 är naturreservat. De ska präglas av god skötsel så att såväl besökare som den biologiska mångfalden ska gynnas.

Life-projektet Mälarens inre skärgård medför extra resurser för arbete med restaureringsinsatser, tillgänglighet och information i Kalmarnäs, Wik och Norra Björkfjärden. Särskilda medel som finns inom åtgärdsprogrammen för hotade arter kan bli aktuella för flera hotade arter som finns i Stiftelsens områden. Arbetet med att ställa i ordning fler smultronställena fortsätter. För att göra naturområdena ännu mer besöksvänliga pågår ett fortlöpande arbete med att utveckla och förbättra informationen, få tydligare stigmarkering och vägvisning samt rustning av eldstäder, spänger, fågeltorn m.m. Nedan anges några av de mer omfattande planerings-, skötsel- och vårdåtgärder som ska göras under året inom Stiftelsens områden.

¹ Upplandsstiftelsen förkortas "Stiftelsen" i den löpande texten.

- *Bredforsen*. Restaurering av slåtterängar på Gässön. Särskilda insatser genomförs med medel från åtgärdsprogram för hotade arter.
- *Gräsö gård*. Naturvårdshuggningar och röjning genomförs för att utveckla skogs- och hagmarksbeten. Den nya lösdriftsladugården tas i bruk.
- *Granåsen*. Nytt kommunalt naturreservat som Upplandsstiftelsen förvaltar i samverkan med Håbo kommun. Fortsatta åtgärder för att göra området än mer attraktivt för besökare.
- *Hagalund*. Större delen av reservatet betas sedan 2007. Med hjälp av restaureringsstöd utökas betsmarkerna.
- *Kalmarnäs*. Naturskoleverksamheten i reservatet fortsätter i samverkan med skolor i Håbo kommun. Åtgärder för biologisk mångfald samt satsning på information och tillgänglighet påbörjas inom nytt Life-projekt.
- *Kallriga*. Särskilda åtgärder genomförs för hotade arter inom flera åtgärdsprogram. En nätbod från mitten av 1800-talet restaureras. Syftet är att bevara boden och alla de fiskeredskap som finns kvar. Fågeltornet på Harudden invigs.
- *Lingnåre kulturreservat*. Fortsätta arbetet med att restaurera kulturmarkerna samt att göra området tillgängligt med stigar och information. Arbetet sker i samverkan med kulturmiljöenheten, Länsstyrelsen. Slåtter genomförs på en äng för att gynna förutsättningar för den hotade ängsskäreplattmalen.
- *Norra Björkfjärden*. Åtgärder för biologisk mångfald samt satsning på information och tillgänglighet påbörjas inom nytt Life-projekt.
- *Rävsten*. Kulturmarkerna hålls öppna genom slåtter och med bete av både får och nöt.
- *Tvärnö*. Restaurering av skogsbeten och hagmarker fortsätter.
- *Wik naturpark*. Fortsatt arbete med att sköta kulturmarkerna och utveckla området för besökare. Åtgärder för biologisk mångfald samt satsning på information och tillgänglighet påbörjas inom nytt Life-projekt.
- *Ångskär*. Fårbete och restaurering av strandängarna på Slåtholmen. Ny informationstavla om Ångskär och Bondskaret tas fram.
- *Ekolsund*. Stiftelsen förvaltar ett mindre område i Ekolsunds slottspark. Åtgärder planeras för insekter som är beroende av lind.
- *Aspbo*. Naturreservat vid Österbybruk som Stiftelsen förvaltar i samarbete med Östhammars kommun. Smultronställeskyltar

med information om historia och arter knutna till asp tas fram. Efter röjning upptas slätter på en äng med tidigare förekomst av fältgentiana.

Leder

- *Upplandsleden.* Arbetet med att ta fram nya informationstavlor för delsträckor påbörjas. Informationen placeras vid parkeringsplatser och entréer längs leden.
- *Kanotlederna.* Förbättring av tillgänglighet med fokus på barn, ungdom och familjer.

Byggnader och anläggningar

Stiftelsens anläggningar ska underhållas kontinuerligt och planmässigt. Syftet är att erbjuda attraktiva anläggningar till alla besökare.

Här tas inte upp det ganska omfattande löpande arbetet med underhåll av byggnader och anläggningar. Dessa åtgärder beskrivs i budget och syftar till väl fungerande anläggningar och kapitalsäkring.

I investeringsbudgeten preciseras satsningarna under året.

- *Rullsand. ??*
- *Rävsten.* Fortsatta reparationer och en uppgradering av logi. Kulturhistorisk anpassning görs av äldre byggnader och gårdsmiljön. Nytt system för toaletterna utreds.
- *Gräsöbaden.* Underhåll av en äldre servicebyggnader.
- *Ångskär.* Planering för eventuell utbyggnad av campingplatsen med 15-20 platser och komplettering av servicehus.
- *Härjarö. ??*

FOLKHÄLSA GENOM FRILUFTSLIV

Verksamhet som stimulerar länsinvånarna till ökad vistelse i naturen genom information, god skötsel av naturområden och leder sam aktiviteter. Syftet är att nå en förbättrad folkhälsa samt ett ökat intresse för den uppländska naturen.

Smultronställen

Genom verksamheten Smultronställen i naturen vill vi inspirera länsinvånarna att vistas i naturen. Målet är att alla ska veta var de kan finna information om länets natur och lockas till nya inspirerande besök i våra utvalda smultronställen. Områdena lyfts fram med fokus på en eller flera aktiviteter eller upplevelser. Genom information, marknadsföring och guidning skapar vi lust att åka ut, men ger också de rätta förväntningarna inför besöket. Vägvisningen ska fun-

gera och det ska också bli lättare att orientera sig när man väl är på plats.

Arbetet med Smultronställen i naturen drivs i samarbete med kommunerna Uppsala, Östhammar och Knivsta, med ambitionen att successivt länka in fler kommuner under 2009.

Planerat:

- Fortsätta verka för att alla ingående parter ska vara delaktiga i verksamheten.
- Driva styrgruppen för smultronställen bestående av representanter från alla parter.
- Fortsätta att utveckla och administrera hemsidan för länets smultronställen genom att t.ex. komplettera den tematiska delen med ytterligare naturområden, uppdatera befintlig information och lägga till nya smultronställen.
- Utveckla Upplandsstiftelsens 15 befintliga smultronställen samt arbeta fram minst 3 nya smultronställen.
- Göra insatser för att förbättra bemötande och service för besökare på våra smultronställen. Utveckla tillgängligheten till hemsidan och till vårt område i Kalmarnäs för personer med funktionsnedsättning.
- Fortsätta samarbetet med Biotopia. Utveckla aktiviteter på gemensamt tema i våra smultronställen och på Biotopia. Vara med och verka för att Smultronställen i naturen även fortsättningsvis är väl synligt och utvecklas på Biotopia, förbättra utformningen av datorplatsen.
- Marknadsföra Smultronställen i naturen genom samarbete med Uppsala Tourism, lokala turistbyråer och Biotopia. Marknadsföring också genom annonsering i relevanta sammanhang.
- Ordna guidningar och aktiviteter för allmänheten i våra smultronställen i samarbete med kommunerna, föreningslivet och andra aktörer.
- Driva informationscentret Äng och hav på Hållnähälvön som "satellit" till Biotopia. Utveckla samarbetet med bygden och ta fram en ny utställning.
- Utveckla lokala informationsplatser för smultronställen i Östhammars och Knivsta kommuner.
- Driva projektet "Biotopia ut och in" i samarbete med Biotopia, Naturskyddsföreningen i Uppsala län och Uppsala naturskola. Projektet skapar uteaktiviteter för skolklasser i anslutning till ett besök på Biotopia och finansieras av Sparbanksstiftelsen Upland. Genom projektet ska sju smultronställen anpassas med tanke på skolklasser.
- Prova och därefter eventuellt utveckla geocaching i lämpliga smultronställen.

Biotopia

Biotopia/ Biologiska museet Natur i Uppland utgör ett centralt informationsnav för Smultronställen i naturen. Biotopia ska förse besökaren med utflyktsidéer och tips inför utflykten. Här ska grupper av besökare kunna boka färdiga guidepaket med olika teman som rör länets natur. Besökare ska även kunna få information om olika föreningars aktiviteter.

Upplandsstiftelsen ansvarar i samarbete med Biotopia för utformning och framtagning av information om smultronställen till museet. Stiftelsen kommer att ha en anställd i Biotopia.

Uppsala kommun ansvarar för driften av Biotopia med visst stöd från Stiftelsen.

Upplandsleden

Upplandsleden är en viktig del av Stiftelsens folkhälsosatsning. Information ges på hemsidan, som skrift och längs leden.

Referensgrupp för friluftsliv/Friluftsliv för alla

Gruppen vill skapa ett forum för erfarenhetsutbyte för dem som på olika vis arbetar med friluftsliv i Uppsala län. Gruppen ska ha åtminstone ett kvällsmöte och en studiedag under året.

Övrigt

Friluftsbidrag delas ut.

NATURVÅRD

Upplandsstiftelsen främjar naturvården genom att äga och förvalta biologiskt värdefulla markområden samt genom projekt med syfte att värna om växter och djur. Många projekt sker i samverkan med andra organisationer och markägare och med ekonomiskt stöd från bl.a. Världsnaturfonden (WWF), EU:s fonder och Naturvårdsverket. Upplandsstiftelsen har ett omfattande nätverk och vi medverkar eller yttrar oss i många olika sammanhang inte minst när det gäller beslut och skötsel av naturreservat, bevarandeplaner för Natura 2000-områden, hotade arter och i viss mån kommunala planer etc.

Områdesskydd

Upplandsstiftelsen har på ett aktivt sätt bidragit till att många markområden med hög biologisk mångfald kunnat skyddas, bl.a. genom egna markförvärv och genom att ta fram underlag till Länsstyrelsen. Stiftelsens styrelse har beslutat att förskjuta inriktningen i arbetet med områdesskydd mot objekt som har lokal och regional betydelse. Detta innebär att Stiftelsen framöver i högre grad kommer att samverka med kommu-

nerna och beakta de lokala behoven av värdefulla natur- och friluftsområden. Av en lista om drygt 20 objekt har styrelsen prioriterat insatser i sju av dessa. Bland annat planeras följande insatser:

- Förvärva delar av Rotskär i Älvkarleby kommun.
- Förvärva ett lövskogsobjekt i Knivsta kommun.
- Förvärva ett kustområde i Tierps kommun.
- Föra diskussion med Landstingsservice om övertagandet av förvaltning i naturreservatet Fageruddsåsen i Enköping.
- Kompletterande köp av mark vid reservatet Bredforsen och Ola.

Ekologisk landskapsplanering: Dalälven

- Medverka i samverkansprojekt med Länsstyrelsen angående skötsel av älvängar vid nedre Dalälven och i synnerhet Bredforsen.
- Medverka i förvaltningsrådet för Färnebofjärdens nationalpark samt naturreservaten Bredforsen och Båtfors samt Natura 2000-området Marma skjutfält.
- Naturinventering på Fortums marker för att utveckla en naturvårdsanpassad skogsskötsel kring Untra kraftverk.
- Fortsätta skötselinsatser i Natura 2000-objektet Komossängen.
- Fortsatt skötsel av rikkärr i samverkan med Naturskyddsföreningen och Älvkarleby kommun
- Bistå Länsstyrelsen i arbetet med att utreda och åtgärda vattenkraftens inverkan på nedre Dalälven.
- Utveckla ett eller flera smultronställen i området.
- Ta fram ett förslag till naturreservat och skötselplan på Rotskär i samverkan med kommunen.
- Samverka med Länsstyrelsen i arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter och miljöer.

Ekologisk landskapsplanering: Almunge-Länna

- Fortsatt arbete med *Länna eklandskap* i samverkan med Holmen Skog, Uppsala kommun, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen.
- Ta fram en folder om naturen i Länna-trakten som beskriver arbetet med värdefulla lövträd i området.
- Utveckla ett eller flera smultronställen i området.
- Delta i arbetet med naturvårdsplanering kring Funbosjön i samverkan med markägare på Hallkved och Länsstyrelsen.
- Samverka med Länsstyrelsen i arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter och miljöer.

Ekologisk landskapsplanering: Vällen

- Utveckla ett eller flera smultronställen i området i samverkan med Ekeby bygdegårdsförening och Östhammars kommun.
- Medverka till att slutföra inköpen av mark till naturreservatet Kroppsjön.
- Fortsätta arbetet med en plan för skydd och skötsel av lövskogar i norra Vällan i samarbete med Länsstyrelsen och Bergvik AB.
- Biträda Länsstyrelsen vid planering av skötselåtgärder i naturreservat.
- Samverka med Länsstyrelsen i arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter och miljöer.

Mälarprojektet

Arbetet bedrivs i bred samverkan med Världsnaturfonden WWF, lantbrukare Uppsala kommun, länsstyrelsen m.fl.

- Fortsatt samarbete med Fastighetsverket genom att utveckla ängs- och hagmarker kring Salsta slott. Utveckla besöksanordningar och information kring dessa marker i området.
- Medverka i utveckling av Mälarhagskött. Stiftelsen medverkar ev. vid några aktiviteter kring marknadsföring av köttet, bl.a. fältvandringar.
- Uppföljning av restaurerade områden inom Mälarhagar åren 1999-2003.
- Fortsatt utveckling av naturvärdena vid Ekolssund i anslutning till den etablerade naturstigen.

Kulturlandskap Heby

Utveckla skötseln av fjärilsrika naturbetesmarker/ängar inom utpekade objekt i Heby kommun. Främst områden med hotade arter.

Roslagshagar

Samarbete med Världsnaturfonden WWF m.fl. organisationer för att utveckla värdefulla jordbruksmarker längs norra Upplandskusten. Externa medel från Världsnaturfonden (WWF), restaureringsstöd, samt Åtgärdsprogrammet för hotade arter finansierar betydande delar av restaureringsåtgärderna. Arbetsinsatsen inom projektet under 2009 och framåt beror till stor del på hur mycket nya externa medel som kan erhållas.

Det planeras även att på uppdrag av Världsnaturfonden WWF driva deras internationella naturbetesprojekt med Örebro län, samt länder kring Östersjön (Estland, Lettland, Ryssland). Även ansökan om andra medel kan ingå i detta arbete t.ex. Life eller medel från nya landsbygdsprogrammet. Roslagshagar ingår i detta projekt.

Planerad verksamhet:

- Rådgivning till lantbrukare och upprättande av restaurerings- och skötselplaner.
- Fortsätta erbjuda ersättning för stängselmaterial för värdefulla naturbetesmarker (finansierat via WWF).
- Arbeta med restaureringsinsatser och skötsel i några särskilt intressanta områden där markägaren själv inte har möjlighet att restaurera. Eventuellt arrendera dessa marker. Söka restaureringsstöd hos Länsstyrelsen.
- Arbeta med åtgärder för bl.a. mnemosynefjäril, insekter på krissla och gotlandssäffrotplattmal inom ramarna för "Åtgärdsprogram för hotade arter". Restaurering av marker för att gynna dessa arter.
- Vidareutveckla arbetet med slätterängar inom projekt Roslagshagar.
- Fortsätta kartläggning av igenväxande värdefulla ängs- och hagmarker i kust och skärgård. Mindre omfattning.
- Fortsätta att, i mindre omfattning, inventera fjärilar och ev. andra organismer. Fjärilar är bra indikatorer på värdefulla marker. Följa upp tidigare inventeringar. Sammanställning i GIS-databas.
- Utveckla och förvalta Långalmastigen som tagits fram inom projektet.
- Fortsätta arbetet med ett koncept för "Naturbeteskött från Roslagen". Utveckla konceptet med fler producenter, lammkött, utbildning, information m.m. Söka externa medel för finansiering från Landsbygdsprogrammet.
- Fortsätta att söka medfinansiering till vinterbyggnader för djurhållning i prioriterade områden. Samarbete mellan Länsstyrelsen, Stiftelsen och Världsnaturfonden (WWF). Utreda och kartlägga behoven av enkla byggnadslösningar och finansiering för små och medelstora djurbesättningar.
- Arbeta med informationsinsatser och göra några områden tillgängliga för besökare, delvis i samarbete med projekt Smultronställen.
- Arrangera kurser. Kurs om slätter och skötsel av marker för mnemosynefjärilen planeras för några sommarstugeområden projektet samarbetar med. Eventuellt kurser för brukare också. Externa medel söks från Landsbygdsprogrammet.
- Arrangera fältvandringar för både sommarvärdar och fast boende i projektområdet.
- Hjälpa brukare som är intresserade av att starta med djuruppfödning och landskapsvård, samt brukare som vill utöka sin besättning av betande djur och sitt engagemang inom landskapsvård. Rådgivning.

- Informera om projektet genom medverkan vid möten, seminarier och lokala arrangemang, pressmeddelanden och nyhetsbrev m.m. Utveckla informationen på hemsidan.
- Utveckla samarbetet med Länsstyrelsen, Skogsvårdsstyrelsen, kommunekologer m.fl. aktörer inom landskapsvård för ökad samsyn kring restaurering och skötsel av hävdade marker.
- Medverka till att ta fram och tillämpa bättre skötselmetoder för artrika kulturmarker vid kusten, samt enkla metoder för att följa upp resultatet av restaurerings- och skötselåtgärder. Samverkan med Länsstyrelsen och Centrum för Biologisk Mångfald (CBM).

Utveckling av våtmarkernas naturvärden

Under året inleds ett arbete med att ta fram en plan för hur stiftelsen ska arbeta vidare med våtmarker. Syftet är att klarlägga inriktning, kartlägga finansieringsmöjligheter, diskutera samverkansprojekt och ta fram en prioriterad arbetsplan. En bärande grundidé är att utveckla de biologiska värdena i våtmarker samt att tillvarata våtmarkernas naturliga betydelse som närsaltfilter. Arbetet förutsätter ett nära samarbete med många olika parter och finansiering kommer att sökas från olika fonder.

Hotade kustfåglar

Stiftelsens arbete med att hålla värdefulla fågelområden i skärgården fria från mink fortsätter, bl.a. i samverkan med jägare och ornitologer. Inventering och ringmärkning av skräntärna genomförs inom ramen för Åtgärdsprogram Skräntärna. Arbetet stöds ekonomiskt av Länsstyrelsen.

Gräsöfonden

Fondens huvudsakliga syfte är att stimulera vård av kulturlandskapet på Gräsön. Insamlingen till fonden fortsätter. Under året planeras för ansökan om medel från Leader.

Övriga naturvårdsprojekt

Stiftelsen utökar successivt samarbetet med kommunerna, olika organisationer, privata och staten. Under perioden planeras ett antal samverkansprojekt:

- Etablering av ett samverkansprojekt vid Kyrksjön i Österbytrakten planeras.
- Samverkan med Föreningen Vendelsjön om utveckling av sjöns naturvärden samt iordningställande för besökare.
- Stöd till Upplands Flora.
- Fortsatt uppföljning av restaureringsinsatserna vid Ledskär.
- Restaurering av Trunsta träsk i samverkan med Knivsta kommun.

- Arbetet med naturvårdsplan i Håbo kommun slutförs och går in i en operativ fas.
- Medverkan i uppdatering av skötselplaner för naturreservatet Hågadalen-Nåsten planeras.
- Samverkan med Heby kommun angående Östa.
- Samverkan med Enköpings kommun angående inventering och sköselförslag på kommunal mark samt framtagande av skötselplan för Gröngarnsåsen.
- Fortsatt samverkan med Centrum för Biologisk Mångfald (CBM) för att förbättra skötsel- och restaureringsmetoder i kulturmarker för att bättre gynna förutsättningarna för rödlistade arter. Särskilt läggs stor vikt vid att utveckla metoder för uppföljning och utvärdering av naturvårdsarbetets resultat.

Vattenvård vid kusten

Arbetet bedrivs i samverkan med länets kustkommuner m.fl. En referensgrupp är kopplad till arbetet. Kustvattenprojektet fortsätter med att:

- Sammanställa befintliga kunskaper i en databas som görs lättillgänglig för länets kommuner och andra aktörer. Materialet utgör värdefullt planeringsunderlag för Länsstyrelsen, länets tre kustkommuner m.fl.
- Genomföra en informationsturné till de olika kommunerna m.fl. för att redovisa databasen och hur den kan användas.
- Färdigställa en rapport som sammanfattar och redovisar det genomförda arbetet inom kustvattnen.
- Fortsätta sammanställningen av befintliga kunskaper avseende Östhammarsfjärden och Granfjärden. I arbetet ingår att ta fram förslag till åtgärder. Insatserna bedrivs i samverkan med Östhammars kommun, Skutab m.fl.
- Medverka vid revidering av skötselplaner.

Övriga vattenvårdsprojekt

- Tillsammans med lokala föreningar och myndigheter ställa i ordning en fiskpassage vid Vånsjöbro i Örsundaån.
- Inventera vattenfaunan i Bredforsen.
- I samverkan med Uppsala kommun genomföra elfiskeprovtagningar i Fyrisån.
- Ta fram ett förslag till skötsel av Dammarna vid Gränby.
- Medverka vid en eventuell revidering av skötselplanen för naturreservatet Hågadalen-Nåsten.
- Delta i diskussionerna om projekt som belyser för och nackdelar för vattenmiljön med strandbeteshävd.

- Delta i arbetet med säkerställandet av naturområden samt vid framtagandet av skötselplaner för dessa objekt.

Naturvårdsidrag, priser, referensgrupper

- Naturvårdsbidrag till föreningar delas ut.
- Naturvårdspris delas ut under året.
- Information och medverkan i ett antal olika sammanhang i samverkan med kommuner, Länsstyrelsen, föreningar m.fl.

BARN OCH UNGDOM

Syftet är att ge barn och ungdomar en känsla för naturen och möjligheter att upptäcka naturen som en fantastisk plats för friluftsliv och lärande. Detta gör Stiftelsen framförallt genom att sprida utomhuspedagogikens idéer till länets skolor och förskolor. Stiftelsens naturskoleverksamhet har ett nära samarbete med de kommunalt drivna naturskolor som finns i Uppsala, Enköping, Håbo, Älvkarleby och Östhammar (de fyra senare tillkomna med Stiftelsens medverkan).

Fler naturskolor

Stiftelsen verkar för ytterligare naturskoleverksamhet i länet i samverkan med berörda kommuner.

Viktigast i år är att se till att de redan existerande naturskolorna överlever, trots kärv ekonomi i kommunerna. Detta år läggs också mycket energi på att stötta den framväxande naturskoleverksamheten på Gröna kunskapshuset i Östa och på Eda lägergård i Heby respektive Knivsta kommuner som båda saknar naturskola.

Med naturskolebussen i länet

- Ge kurser och träffar på skolorna med lärare och arbetslag.
- Ordna större arrangemang för att stimulera lärare till mer utomhuspedagogik.
- Arrangera dagar med skolklasser, för att inspirera och visa på exempel.

Kurser

Fortsätta med väl etablerade former och kurser samt utveckla nya former, exempelvis:

- Ge kurser för lärare på deras studiedagar.
- Anordna inspirationsträffar för lärare på naturskolor och skolor i länet.
- Ordna kurser i natur, friluftsliv och utomhuspedagogik för fritidshems- och förskolepersonal.
- Fortsätta att sprida idéerna i böckerna *Att lära in matematik ute* och *Leka och lära matematik ute* genom kurser, föreläsningar och träffar.

- Utveckla fler kurser som vänder sig till förskolan. Efterfrågan är stor.
- Utveckla satsningen på rörelse (folkhälsa) och skolans kärnämnen i kombination med natur och friluftsliv.
- Medverka vid större arrangemang, och där sprida utomhuspedagogikens idéer och Upplandsstiftelsens metoder.

Metodutveckling och dokumentation

Stiftelsen bör fortsätta att dokumentera och sprida metoder och övningar, samt att utarbeta nytt material, både i egen regi och tillsammans med andra. Arbetet med att ta fram olika sätt att arbeta med skolans kärnämnen i kombination med natur och friluftsliv fortsätter.

Öppna förskolan flyttar ut

Information om hur öppen förskoleverksamhet kan bedrivas utomhus läggs ut på hemsidan. Projektet utvärderas.

Samverkan

- Samarbeta med övriga naturskolor i länet.
- Samverkan med stiftelsens medarbetare i olika projekt.
- Samverkan med Biotopia.
- Även samverka med andra aktörer, exempelvis Naturskoleföreningen, Utenavet, Nationellt resurscentrum för biologi och bioteknik, Nationellt centrum för matematik, Nationellt centrum för främjande av fysisk hälsa hos barn och ungdom (NCF), Friluftsrådet, Skolverket, Länsstyrelsen, SLU, CNV m.fl.

Läger och lägerskola

Syftet med Stiftelsens arbete är att höja lägerskolans kvalitet och öka antalet deltagare genom exempelvis:

- Ge råd till lärare/elever som ska åka på lägerskola.
- Hyra ut material från naturskolan och från IP Skogen.
- Uppdatera och sprida lägerskolekatalogen främst genom hemsidan.
- Stötta lägerskolearbetet på Rävsten, Härjarö och Eda.

Skolpris

Skolpriset delas ut som tidigare år. En skola uppmärksammas i länet som arbetat med natur, friluftsliv och utomhuspedagogik på ett förtjänstfullt sätt.

Övrigt

- Utveckla och underhålla hemsidan.
- Stimulera fortbildning av personalen.

